

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententiæ adversariæ ponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

SECTIO VLTIMA.

Argumenta dissoluntur.

59 **A**D primum primæ sententiæ concedo maiorem, & nego minorem: ad probationem minoris nego maiorem; voluntas enim non ordinat, sed potius tendit in id quod supponit ordinatum ab intellectu.

60 Ad secundum concedo maiorem & nego minorem propter eandem rationem; voluntas enim non facit impossibile componendo: sed id, quod supponitur compositum ab intellectu, vel identitatum, amat v. g. voluntas Luciferi amavit se esse Deum, non factum à se, nec fictum: sed fictum ab intellectu, intellectus enim fingebat se esse Deum, & id amavit voluntas.

61 Ad tertium concedo, voluntatem habere efficaciam intra sphaeram proprii actus; nego tamen habere illam extra sphaeram propriam; unde licet voluntas sit efficax efficacia sibi proportionata, in hoc nimirum quod amet, vel non amet, nihilominus tamen non est efficax, ut amet incognitum aut fingat aliquid, nam fingere dicit repræsentare de nouo, ac si esset, quod non est; cum autem voluntas non sit repræsentatiua: sed solum prolepticiua illius quod ab altera repræsentatur, inde euenit quod licet habeat efficaciam volendi, vel nolendi circa suum obiectum, non habeat illam in fingendo ens rationis.

Ad primum secundæ sententiæ nego maiorem; 62 nam in sententiâ aduersariorum imaginatio facit ens rationis, & nihilominus non est reflexiua, cum ad reflexionem petant ipsi spiritualitatem in potentia, quam nullo modo habet imaginatio: ergo nullius momenti est reflexio in potentia ad producendum ens rationis necessario.

Dicunt aduersarij, aliud reperi in intellectu ad producendum ens rationis, nimirum quod id, quod fingitur ab intellectu extra intellectum non habet esse; color autem extra visum habet esse; quia est in intellectu obiectiue: sed hoc est finolum, nam in ente rationis solum requiritur, ut habeat tantum esse obiectiuium, & nullo modo reale, ut ens rationis fictum ab intellectu creato cognoscitur ab intellectu diuino, ut ipsi aduersarij asserunt, ac proinde habet esse obiectiuium in illo intellectu; quare non repugnat enti rationis esse in multis potentiis obiectiue, sub diuersis rationibus, dummodo extra potentias illas non sit realiter, nam certum est ens rationis posse voluntati proponi ab intellectu per modum boni; tunc autem existet obiectiue in voluntate, neque tamen ideo definit esse ens rationis. Deinde existendo in pluribus potentiis nullam maiorem realitatem acquireret, sed æquè haberet purum esse obiectiuium, & nullo modo reale: ac si in vna tantum potentia existeret; quare non repugnat enti rationis extra intellectum esse in aliis potentiis; sed tantum repugnat esse extra potentias in rebus, si enim sit in aliis potentiis tale prorsus, & tantum esse habebit in illis; quale in intellectu, nempe esse tantum obiectiuium.

64 Ad minorem primi argumenti respondetur, negando illam; nam voluntas etiam est reflexiua, cum possit amare suum amorem, & rem propterea se amatum: ex quibus omnibus colligi-

tur, nihil interesse ad productionem entis rationis, quod potentia sit, vel non sit reflexiua, cum voluntas sit reflexiua, & non faciat ens rationis, & imaginatio licet non sit reflexiua, faciat illud.

Item demus, quod reflexio esset necessaria; 65 visus habet hanc reflexionem, quæ postulat ab aduersariis; quæ improprie reflexio est, & consistit in hoc, quod sit cognitio, quæ aliquomodo supponit aliam cognitionem entis positiui, ad cuius proportionem, seu imitationem efformatur ens rationis: sed visus habet cognitionem coloris positiui, & realis, ad cuius similitudinem concipit quod non est color, ac si esset talis: ergo habet sufficientem reflexionem ad ens rationis.

Ad probationem maioris nego, quod omnia 66 entia rationis sint denominationes, quæ tribuntur rebus iam ante cognitum, hoc fortasse habent relationes rationis.

Ad secundum respondetur per modum entis vt 67 sic, nego; per modum talis entis, vt coloris, relationis, qualitatibus &c. vt iam diximus; cum autem potentia visiva repræsentet quod non est color, ac si esset color, inde est &c.

Ad tertium nego maiorem seu antecedens. Ad 68 probationem antecedentis distinguo, coniungere, nego; componere, id est affirmare, & attribuire, concedo; cum autem imaginatio, licet non componat, id est affirmet, componit, id est coniungit, vel cognoscit vt coniuncta, inde est quod faciat ens rationis; visus enim non concipit colorem abstractum: sed potius vnium montibus, seu calo.

Alij dicunt, quod ad formandum ens ratio- 69 nis, est necesse quod potentia concipiat quod minimè est ens sub ratione entis formaliter vt ens est, negamus enim hoc; nam dum intellectus fingit relationem in absolutis non cognoscit quod minimè est ens, nec supponit rationem entis, vt ens vt sic: sed concipit quod vt tale ens supponitur, scilicet absolutum, vt aliud ens particulare, scilicet, vt relatiuum; quod habent omnes potentie cognoscentes, nam visus cognoscit lucem, & colorem.

QVÆSTIO VII.

Per quam intellectus operationem fiat ens rationis.

SECTIO I.

Sententia aduersaria ponitur.

PRIMA sententia asserit, relationem rationis fieri per propriam reflexionem; cetera autem necessario fieri per operationem intellectus, saltem lato modo reflexam, & comparatiuam; hæc autem vocatur reflexa, & comparatiua, quia semper cognitio, quæ fit ens rationis, præsupponit aliam, vt diximus quæst. præcedenti: sic P. Suar. tract. de ente rationis, & alij multi.

Prima pars sententiæ sic probatur. Ille est actus proprius

Qu. VII. Per quam intellectus operat &c. 33

proprie reflexus, qui habet pro obiecto alium actum eiusdem potentiae ut intellectus &c. sed cognitio, qua fit ens rationis, necessario habet pro obiecto aliam cognitionem: ergo. Probatur minor, quia denominatio cogniti est relatio rationis: sed illa cognitio ex vi cuius fit illa relatio rationis necessario habet pro obiecto ipsam cognitionem, cum terminetur ad illud esse cognitum: ergo.

3. Secunda pars sic probatur: notitia improprie reflexa est illa, quae supponit aliam quomodocunque: sed omnis efformatio entis rationis supponit necessario alteram cognitionem: ergo. Probatur minor, quia vel ens rationis efformatur per simplicem apprehensionem, vel per iudicium, vel per discursum; si per simplicem apprehensionem, necessario supponit duas simplices apprehensiones, quae terminantur ad extrema, quorum unum concipitur ut relatum in ordine ad aliud per superuenientem cognitionem reflexam, & sic de ceteris.

4. Secundo, quia quando concipio qualitatem rationis in priuatione, vel negatione; haec cognitio supponit cognitionem qualitatis realis, ad cuius similitudinem concipio qualitatem existentem in obiecto: ergo.

5. Secunda sententia est Patris Hurt. in met. disp. 9. sect. 1. n. 15. & 17. & probatur his verbis, per apprehensionem iudicativam non debere dici fieri ens rationis absolute, quia licet absolute sit obiectivum in intellectu tantum, quia obiectivum cognoscitur, & non est alibi, tamen ly est, videtur significare affirmationem, & negationem, nam sicut esse a parte rei significat habere determinatam existentiam, sublata indifferentia ad illam; apprehensio autem nullam partem determinet: ergo ita non dicimus scire aut errare, nisi quod affirmamus, aut negamus; quando vero iudicamus, tunc dicimus rem in mente habere apud nostros. *Para mi es esto assi*, ad haec moreor quia rationis ens nescio quo pacto ens reale imitatur.

6. Paulo ante superius sic ait, in apprehensione iudicativa minime contingit, dari ens rationis, postea autem *sección 3. num. 32.* sic ait. Tandem Pater Vazq. tom. 1. in 1. p. disp. 76. n. 6. ait, omnia entia rationis fieri posse per apprehensionem, excepta relatione, verum etiam simplex apprehensio potest facere relationem rationis, quia apprehensio praecedit iudicium de eodem obiecto.

SECTIO II.

Nostri sententia ponitur, & probatur.

7. Prima conclusio: cognitio, per quam fiunt alia entia rationis praeter relationem non est necessario, nec proprie, nec improprie reflexa, & probatur.

8. Primo, illa tantum cognitio necessaria est ad efformationem entis rationis, quae cognoscitur, ut ens quod non est ens: sed haec cognitio non est proprie, nec improprie necessario reflexa: ergo. Maior evidens est, & supra satis explicata *quest. 1.* Minor sic probatur. Haec cognitio est communis intellectui cum sensibus, ut cum vi sic, imaginatione &c. ergo necessario non est

improprie, aut proprie reflexa. Consequentia sic probatur. Per vos sensus nec proprie, nec improprie est reflexivus, & ideo in vltra sententia non potest facere aliquid ens rationis, etiam illud, quod improprie reflexionem petit: ergo. Antecedens probatur, quia tunc est aliqua cognitio communis intellectui &c. quando eodem modo cognoscitur sensus, ac intellectus v. g. ideo simplex apprehensio non est propria intellectus, quia sine iudicio cognoscunt, etiam sensus: sed sensus ut latissime probatum manet cognoscit quod non est, ac si esset: ergo hic modus cognoscendi communis est sensibus, & intellectui.

Secundo probatur, si ex eo quod unus actus 9 potentiae sequatur alterum eiusdem potentiae, dicitur reflexus, saltem lato modo: ergo omnes potentiae appetitivae & sensus sunt lato modo reflexivi: sed hoc est contra vos asserentes nullam potentiam corpoream esse nec proprie, nec improprie reflexivam: ergo. Haec minor est propria eorum sententia. Illa consequentia sic probatur de appetitu sensitivo in brutis, quia leo ex eo quod amat, seu appetit escam, appetit cursum & motum ad aucupanda, seu venanda, tam terrestria, quam volatilia si potest animalia, & in ovis actus, quo timet lupum sequitur actum, quo vult fugere & in imaginatione ex actu, quo cognoscit lupum, sequitur actus, quo cognoscitur disconvenientia: sed in his casibus unus actus sequitur alterum eiusdem potentiae: ergo si propter hanc consequentiam hoc contingit, omnes istae potentiae brutorum erunt reflexae.

Dicunt adversarii in imaginatione dari, saltem 10 improprie reflexionem: atqui non solvunt difficultatem: sed quasi oneri succumbunt.

Contra, imaginatio non solum poterit facere 11 ens rationis sine fundamento: sed cum fundamento, hoc enim solum requiritur in intellectu, ut faciat ens rationis cum fundamento: ergo Rubius, qui hoc negaverat male concedit illud, ex quo mediate sequitur oppositum suae conclusioni.

Secunda conclusio: falsum est dicere ens rationis logicum, & relationem rationis potere 12 actum proprie reflexum & probatur.

Primo ad faciendum ens rationis relationum ut 13 in omnipotentia Dei, vel in Verbo divino, quatenus creaturas repraesentat, sufficit ut connexionem omnipotentiae concipiam; ac si esset respectus, & esse eminentissimum Verbi, ut relatum ad ipsas per relationem praedicamentalem, vel transcendentalem: sed in tota efformatione non datur actus proprie reflexus: ergo non est necessarius. Maior clara est, quia illa esset relatio, & non realis: ergo rationis, cum totum illius esse relationis esset apparatus, & pure obiectivum, cum realiter neque sit actu, neque potentia. Minor probatur, actus proprie reflexus ut definitur ab adversariis est qui habet pro obiecto aliud actum intellectus, quem supponit: sed in efformatione illius relationis rationis actus qui efformat relationem rationis, non habet pro obiecto actum primum intellectus: ergo. Minor probatur, quia in illa efformatione illa cognitio habet pro obiecto connexionem, & relationem, & nihil aliud, cum nihil aliud per illam repraesentetur: ergo non habet pro obiecto cognitionem, nec in concreto, nec in abstracto, quia in cognitione connexionis, ac si esset relatio minime reperitur repraesentatio cognitionis